מעל היה יומי מבא קיים ט' והשיב ר' יוסי מאא מאלי דלמא עניים ליה ר' שמעון לבני מסתפינא שהא נער וממהר להשיב ור' שמעון עתה לכעוס ומקפיד בדבר מועט הוא יז] כשהם מהלכים בדרך ט' ומכל מקום הלך רבי אלעזר בר' יוסי כדמפרש ביהושלמי שרבי שמעון מדר ט שלא יעניעשו: **עקם** פיו · מיסר להשיב: **אל** יחזור הבן אלא תביו· ביהושל' מפרש שמחזרו מפסרא ומכשמכר ר' שמעון על יח] שהתמה [להשיבו אל] תביו חזר ונתפלל עליו ומתרפא:

יצא לקראתו בן תמליון · אותו הוא שקורין יח] למוקד בלע"ז וכמו מיטק קטן הוא ורגיל בין הכשים להתלונן בהן: **אמר** לשולחיו מבוא עמכם · ועל ידי יבא כם: **בכה רבי שמעון** ואמר שפחה של בית אבא נזדמן לה מלאך שלש פעמים · על הגר כ] אמר כן בכתיב (בראשית מז) [שם] מלאך (הסם) שלש פעמים מלמד שראתה שלשה מלאכים אמי לא פעם אחת כלומר ואמי אמי לאמי דאמי לי פעם אחת, יבא הגם מכל מקום לי פעם אחת כלומר יבא הגם מכל מקום על ידי הדיוט זה, קדיש הוא על כא] בנת דקיסר הלך הוא לפניהם וכנגם בנוף בת קיסר כי מטו לתתם רבי שמעון ורבי אלעזר אמרו ע' ובלע שלא יראינו בנתת אמרו ע' ובלע שלא יראינו אחרים בזה ויסבלו שעל ידי תפלה הוא כב] אמרו: **אמרו** להן *אילו ט'· פירוש כג] הלא בני בית המלך מ] אמרו כן: **להדיא** מיגרת מיגרת של גזרת המלכות:

והיינו דאמר רבי אלעזר בר רבי יוסי אי לאיתיה בעיר [רומי]· על הסרוכת אמר כן *ובאותה שעה כא] שנכנס היה שרלה אותו שלא מליט שהיה בעיר [רומי] רק עתה שהיה בשאר המלך ולא אותה שם:

ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסים, ואחריו מי ילך? ב"א בר ר' יוסי, אמר להם רבי יוסי ואילו היה אבא חלפתא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להרינה" אמר להם ר' שמעון אילו היה יוחאי אבא קיים יכולין אתם לומר לו "תן בנך להרינה? אמר להו רבי יוסי אנא מ] אזלין דלמא עניש ליה ר' שמעון] דקא מסתפינא, קבל עליה דלא לעינשיה אפילו הכי "ענשיה, כשהיו מהלכין בדרך נשאלה שאלה זו בפניהם [מנין] לדם השרץ שהוא טמא? עקם פיו ר' אלעזר בר' רבי יוסי ואמר סיזה לכם הטמא" אמר ליה ר' שמעון מעקימת שפתיך אתה ניכר שתלמיד חכם אתה, אל יחזור הבן נ] אצל אביו", יצא לקראתו בן תמליון: "רצונכם אבוא עמכם" בכה ר' שמעון ואמר "מה שפחה של בית אבא נזדמן לה מלאך שלש פעמים ואני לא פעם אחת, יבא הגם מכל מקום" קדים" הוא על "בברתיה דקיסר, כי מטא התם אמר "בן תמליון צא, בן תמליון צא וכיון דקרו ליה נפק אזל, ר] אמר לרון "שאילו כל מה דאית לכון למישאל" ס] ועיילינהו לגנזיה לשקול כל דבעו, אשכחו דהוא איגרא שקלוה וקרעוה, והיינו "דאמר רבי אלעזר בר רבי יוסי "אני ראיתיה בעיר [רומי] והוו עליה כמה טיפי דמים": **מתני'** הפיגול והנותר אין מצטרפין מפני שהן שני שמות. השרץ והנבלה וכן "הנבלה ובשר המת אין מצטרפין זה עם זה לטמא אפילו בכל שבשניהן: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא לטומאת הידים דמדרבנן היא *אבל לענין אכילה מצטרפין

*דתניא ר' אליעזר אומר "לא יאכל כי קדש הוא כל שבקדש פסול בא, הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו: **מתני'** "האוכל שנטמא באב הטומאה ז] משנטמא בולד הטומאה "מצטרפין זה עם זה לטמא "בכל שבשניהם "כל האוכלים מצטרפין זה עם זה לפסול הנייה כבחצי פרס, ז] (בבמזון) שתי סעודות לעירוב, "וכביצה לטמא טומאת אוכלין, "וכגרוגרת להוצאת שבת, "וכבכותבת ביום הכפורים, "כל המשקין מצטרפין זו עם זה לפסול את הנייה ברביעית "וכמלא ח] לונמא ביום הכפורים: **גמ'** תניא "רבי שמעון אומר מה טעם "שאפשר לשני ראשון] ומי קא עביד שני ראשון, הא לא אפשר· אמר רבא הכי קאמר מיגרם לשני לאו ראשון רב אשי אמר ראשון ושני לגבי שלישי בני חדא ביקתא אינון: **מתני'**

*) הוספת דעסכות פ"ת

בג א מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה י':
כד ב מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ג:
כה ג מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ט:
כו ד מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה יב:
כז ה מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג וס"ח מהלכות שגגות הלכה ה:
כח ו מיי' פ"ג מהלכות פרה אדומה הלכה יא:
כט ז מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:
ל ח מיי' פי"ח מהלכות שבת הלכה ה:
לא ט מיי' פ"ו מהלכות שביתת עשור הלכה ה:
לב י מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג וס"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה יא:
לג כ מיי' פ"ב מהלכות שביתת עשור הלכה ה:

נוסח אחר
גירסת הגאון ז"ל

שיטה מקובצת
א) תיבת אוכלין נמחק: ב) ר"ש הוא דקא מ"ל הבן בשלום אצל אביו יצא לקראתם בן תמליון אמר להם רצונכם: ג) אזל אמרו להון: ד) למישאל ועולי לבי גוא דמלכא ושקול כל מה דאית לכון ע ו ל ו אשכחו לההוא איגרתא שקלוה וקרעוה: ה) האוכל שנטמא בולד: ו) פרס וכמזון שתי: ז) וכמלא לונמי ביום: ח) תיבת אתת ניכר נמחק: ט) נבלות גלידון וי"מ דהיינו ראשון: יג) כי"ב ואפילו שני אות ד' נמחק: יד) שרצים הן:

מקבצת

מ) אתי מתא תיבת מקרא נמחק: מ) לחבי (שמא) [שור] תיבת אמר נמחק: יח) הוא כשהיו מהלכים: יח) על תנאי שתתנה לאביו: יט) שקורין נוטיון תיבת לסמוך נמחק: כ) הגר היה אומר: כא) על בברתיה דקיסר תיבת בבת נמחק: כב) הוא ואמר בן תמליון בזה תדעו שתתרפא כשאצא ואשבר כל כלי זכוכית שבבית וכן עשה הם"ד:כג) תיבת הוא אמרו להו נמחק:כד) המלך היו אמרו להו לישאל הם"ד:כה) שעה האמורה כאן היה שראאה אותה: מצטרפין

נמי בשר רביעית דם שנשפך על הרצפה לא סגיא דלא ליחסר מרביעית כשירד באותו קפפרס ואמאי קאמר אוהל על כולו מטמא הא א"א דלא חסר פורתא מקומו קפפרס שהרצפה הוא הלקח אוהל על כולו מטמא אע"ג דאיכא למימר דחסר כל דהו הני מילי היכא דהוי הדם של מת כלו בהאי רביעית מש"ה הוי חשיב ומטמא באהל אע"ג דחסר כל דהו דהא דקתני מש"ה הוי חשיב דאיכא למימר דחסר כל דהו והאי דקתני שהיום בה פחות דחסר כל דהו דהא משום דלא הוה בהאי רביעית כל דמו של מת אלא מקצתו ולא חשיב: דאמר קרא וזה לכם הטמא דהאי קרא מיותר הוי למידרש ביה הכי דהא כתב קרא אחרינא אלה הטמאים לכם בכל השרץ [כתוב בגליון ל"א כאן בבולן כאן בבמקצתן אי פירש רביעית דם מסת שלם אוהל על כל רביעית מטא אבל אם פירש שהגים ברביעית שלם ואוהל עליו מהור ס"ה]: חכם כו בן יוחי · שידע להביא לו ראיה מה"ת מדעתו: אמר להן תלמוד ערוך בפיו של רבי אלעזר בר יוסי · ראיה זו ומסמו לפרו ר"ש בן יוחי ולאו מדעתו אמרו ומנלן שר' אלעזר ב"ר יוסי אמרו מהבא שפעם אחת גזרה כו': וסיפר קמיי · גילה שעורו שלפני מצוא והגיה השיעור שלאחריו כעין בלורית כדרך שהעובדי כוכבים עושין והלך וישב עמהן ולא הכירו בו שהוא יהודי: מי שיש לו אויב יעני אי יעשיר · הכי קאמר מי שיש לו אויב במאי מוסב לו להתעסק שיעני אויבו או שיתעשר: אמרו לו שיעני · וכי האי גונא נמי צריך לפרש אינך · ירבה או יתמעט · ירבה בנים או יתמעט בנים*): שהוא מלומד בנסים · כדרך שנעשה לו נסים בטערה: אמר להן ר"ש ואילו היה אבא יוחי כו' · אלא כשם שאני הולך בסכנה כך ילך בנו: אמר להן ר' יוחי אנא דלמא ענש ליה ר"ש לבני הוא דקא מסתפינא · יותר מסה שאני מפחד מן האויבים שנתתירא אני שלא יעניש לעליו · וקבל עליו · ר"ש דלא ענש ליה כלל: ואעפ"כ ענשיה כדאמרינן לקמן אל יחוור הבן אצל אביו בשלום · עקם פיו ר' אלעזר בר יוסי שאמר בלחישה שלא רצה שיתרגש בו ר"ש שהוא מורה הלכה בפניו: ואעפ"כ הרגיש בו ר"ש ואיל מעקימת שפתיך · ראיתי שהחכם תשובה וניכר שחכם אתה שידעת להשיב אבל הואיל והוריתה הלכה לפני ענשו וקיל דנפל בתולי אסכרה והיה יושב בסמוכה ושנזכר ר"ש מה שקבל עליו שלא יענישנו ביקש עליו רחמים שיתרפא וכשהיה שוכב בחליו בתוך הספינה דרס על צוארו אחד מן הספנין בבלי דעת ויצאת האסכרה מתוך גרונו חוץ ונתרפא וכשיצאו מן הספינה ללכת לביתו של קיסר: יצא לקראתם בן תמליון פיטין: שפחה של בית אבא · של אברהם הגר: נזדמן לה מלאך · ג' פעמים קדים הוא · דהכי קאמר לרו בן תמליון אנא אקריבמא ואיעיל בברתיה ותשתבע ולא משכחו אסאה דפסי לה עד דתיתון אתון ותיתרו ליפוק ונפיקנא ובהתאה אגרא עבדי לרו כל דבעיתו ווה יהיה לכם אות דכי נפיקנא פינה מתברנא כל כלי זכוכית שלה: לההיא איגרתא דכתיבי בגוה הגרו גזרות דקתני לעיל: אני ראיתיה ברומי · והוו עליה כמה פיטי דמים בסרוכת דבתפ"ק קא מיירי דהוא בהתאה בי גוא והוו עליה כמה פיטי דם מדם יוה"כ של פר ושל שעיר שהוזה עליו: אפילו בקל שבשניהם · כלומר דלא מצטרף לטומאה אפילו לשיעור קל שבשניהם כלומר להצטרף פרות מכעדשה של שרץ להשלים כדי דנבילה וכ"ש דלא מצטרף לשיעור חמור וכן חצי זית של מת אינו מצטרף לחצי זית של נבילה לטומאה ערב: לא שנו · דאין מצטרף פיגול ונותר אלא לטומאת ידים דמדרבנן הוא · דראמרינן בסמ"ק פסחים דנזרו בהו טומאה משום חשדי כהונה ומשום עצלי כהונה: ומשום דלא להקצתא וכיון דמדרבנן הוא היא הא תקצתא ואי אפשר לטמא בכל אפילו אכילה · אבל לענין איסור אכילה · דפיגול ונותר מצטרפות: כל שבקודש פסול · כגון פיגול ונותר דהוי פסול קדש מצטרפות ובא הכתוב כו': האוכל שנטמא באב הטומאה · הוו ולד ראשון: ושנטמא בולד הטומאה · והוו ולד שני מצטרפות וע"ל ליטמא בכל שבשניהם · קל שבשניהם דהיינו שני מצטרפות יחד לעשות שלישי כדרך שעושה שני שלישי דהיינו בקל שבשניהם אבל אין מצטרפות להכי שיעשה שני כמו שעושה ראשון שני דא"כ דהיינו כחמור שבשניהם: אמר ר' שמעון מה פעם · מצטרפות ולד שני עם ולד ראשון לפי שאפשר כו': והא לא אפשר · דאפילו הטומאה כיוצא בה אינו עשוה אלא על ידי משקין כ"ש דלא הוי ראשון אלא מה פעם מצטרפות משום דמי גרם לשני שיבא לאו ראשון וכיון דמכח ראשון קא מיתי אתו כי ראשון ומש"ה מצטרפי: בני חדא ביקתא אינון · מחד בית אתו כלומר

שפוא מלומד בנסים · שנעשו לו נסים במערה כדנרסינן בפרק במה מדליקין (שבת דף נג:): מילו פיס אבא מלפפא · מעצון של ר' יוסי: יכולין אתם לומר מן בנך להרינה · בתמיה כך אין אתם יכולין לומר לי שאתן בני להרינה: אמר לפו ר' יוסי · מסתפינא דלמא עניש ליה

תורה אור ר' שמעון בן יוחאי לבני ובדבר זה אני מתיירא יותר מפחד הליוצים שמתיירא אני שמא יכעוס עליו בשביל שום דבר ויעניש: קיבל עליו · רבי שמעון בן יוחאי דלא עניש ליה ואף על פי כן עכשיו כדאמרינן לקמן דאמר ליה אל יחזור הבן ט': עקם פיו · ר' אלעזר בר רבי יוסי שלא אמר בר קול רם כמהגו אלא עקם פיו מכמות שהיה רגיל לדבר ואמר בלחישה שלא יראינו רבי שמעון בן יוחאי שיהא כמורה הלכה לפניו שמעון בן יוחאי ואף על פי כן הרגיש בו רבי שמעון בן יוחאי ואמר מעקימת שפתיך אתה ניכר (אתה ניכר) רואיתי שהחכם תשובה וניכר שחכם אתה שידעת להשיב אל הואיל והוריתה הלכה לפני עניש וקיל דנפל בתולי אסכרה והיה יושב בסמוכה ושנזכר ר"ש מה שקבל עליו שלא יענישנו ביקש עליו רחמים שיתרפא בלמדתא היכי הוה שובבא דנעה נפשו למות עד שנזכר רבי שמעון בן יוחאי שיהא מחזיר לשלום ובקש עליו רחמים וסיתר מתרפא מפרש התם: **בן תמליון** · הר שקורין טוטיו"ן: **שפחה של [בית] אבא** · הגר נזדמנו לה שלשה מלאכים שלש פעמים כתיב מלאך בפרשה (בראשית מז): **אלא בברתיה דקיסר** · ובשתגעה והיתה טועקת ומתמרת הביאו לי את ר' שמעון בן יוחאי בכל שעה ואיזה טולה מפרש התם: **בשאצא דאיגרא** · דכתיבי בה הלין גזירות דאמרן לעיל: **מני רואיתיה בעיר** [רומי] · בסרוכת קמייתי שרלה אותה בבית הקיסר והיו עליה כמה טיפי דמים מסר ומעיר של יום הכפורים שהוזה עליה (ולא היה) כמלאך שלא היו הטיפין זו בלד ז: **מתני'** הפיגול והנותר אין מצטרפין מפני שהן שני שמות · לכלומר דפחות מכעדשה דשרץ אינו מצטרף לטומאת ערב · דאין מצטרף לטומאת ידים · דכתיב בה הלין שרצים שליפין בה הלין גזירות דאמרן לעיל: **מני רואיתיה בעיר** [רומי] · בסרוכת קמייתי שרלה אותה בבית הקיסר והיו עליה כמה טיפי דמים מסר ומעיר של יום הכפורים שהוזה עליה (ולא היה) כמלאך שלא היו הטיפין זו בלד ז: **מתני'** הפיגול והנותר אין מצטרפין מפני שהן שני שמות · לכלומר דפחות מכעדשה דשרץ אינו מצטרף לטומאת ערב · דאין מצטרף לטומאת ידים דמדרבנן הוא · דראמרינן בסמ"ק פסחים דנזרו בהו טומאה משום חשדי כהונה ומשום עצלי כהונה: ומשום דלא להקצתא וכיון דמדרבנן הוא היא הא תקצתא ואי אפשר לטמא בכל אפילו אכילה · דפיגול ונותר מצטרפות: כל שבקודש פסול · כגון פיגול ונותר דהוי פסול קדש מצטרפות ובא הכתוב כו': האוכל שנטמא באב הטומאה · הוו ולד ראשון: ושנטמא בולד הטומאה · והוו ולד שני מצטרפות וע"ל ליטמא בכל שבשניהם · קל שבשניהם דהיינו שני מצטרפות יחד לעשות שלישי כדרך שעושה שני שלישי דהיינו בקל שבשניהם אבל אין מצטרפות להכי שיעשה שני כמו שעושה ראשון שני דא"כ דהיינו כחמור שבשניהם: אמר ר' שמעון מה פעם · מצטרפות ולד שני עם ולד ראשון לפי שאפשר כו': והא לא אפשר · דאפילו הטומאה כיוצא בה אינו עשוה אלא על ידי משקין כ"ש דלא הוי ראשון אלא מה פעם מצטרפות משום דמי גרם לשני שיבא לאו ראשון וכיון דמכח ראשון קא מיתי אתו כי ראשון ומש"ה מצטרפי: בני חדא ביקתא אינון · מחד בית אתו כלומר

מקוה יח. ע"ש פסחים כד. ע"ש
כריתות יג. עירובין כט. מקואות פ"י מ"ז

[נמשנה שנטמאים הגיעו כקל]

יומא נז.

נוסח
גירסת הגאון ז"ל

מבנה

"כל האוכלין/מאיזן"

רבינו גרשום

ב' שרצים כולן שליפין בן מסין אחד בין מסי מינין ופירש חצי שיעור מזה וחצי שיעור מזה אם דם מזה ובשר מזה כיון דהוו שליפין מצטרפי כאן במקצתן אלא דלא הוי שרצים שליפין אלא במקצתן ודאי לא מצטרפת הרטפה הבשר: אלא מי · בבשר אותו שרץ שהדם ממנו: ואיכא דאמר כאן בכולו כאן במקצתו · אי הוה דם כולו של שרץ בכאן ולית בה כעדשה ודאי כיון דהוי כולו השוב ומצטרף נמי אפילו עם בשר שרץ אחר (אלא) [אבל] אי לא הוי אלא מדמו מקצתו מדמו ודאי לא מצטרפת אלא בו בבשר שלו: ומנא תימא · דשני לן דרבינו גרשום הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מנין וכו' ומשמה לתשון ופרין וסח לא וכו' לא עניך ומשני אלא מה פעם כ"ל והד"ל:

גליון הש"ס גמ' אבל לענין אכילה מצטרפין · עי' שבת דף עא ע"ב תוס' ד"ה מב' מינים ובס דף סט ע"ב הוס' ד"ה אכילה ועי' צמיס דף עח ע"ב תוס' ד"ה מפיגול עולה פ"ב מסכת ר"ה בר"ש: